

Advies over 4 ontwerpen van koninklijke besluiten betreffende gewasbeschermingsmiddelen en biociden

- **Op vraag van Minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling, mevr. Marie Christine Marghem, in brieven van 16 en 24 november 2017**
- **Vorbereid door de werkgroep "Productnormen"¹**
- **Goedgekeurd door de Algemene Vergadering op 28 februari 2018 (zie Bijlage 1)**
- **De oorspronkelijke taal van dit advies is het Frans**

1. Context

- [a] In haar brief dd. 16 november 2017 heeft mevrouw Marghem, minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame ontwikkeling, een adviesvraag voorgelegd aan de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, de Nationale Arbeidsraad, de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling en de Raad voor het Verbruik, die sedertdien de bijzondere raadgevende commissie Verbruik (brc Verbruik) is geworden², over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende het op de markt aanbieden en het gebruiken van biociden.
- [b] In haar brief van 24 november 2017 legde mevrouw Marghem, minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame ontwikkeling, aan dezelfde vier adviesorganen een adviesvraag voor over een ontwerp van kb betreffende het federaal reductieplan van gewasbeschermingsmiddelen, met inbegrip van hun gebruik in het kader van duurzame ontwikkeling, een ontwerp van kb betreffende het federaal reductieplan van biociden in het kader van duurzame ontwikkeling en een ontwerp van kb betreffende het federaal reductieplan van biociden voor de periode 2018-2022.
- [c] Teneinde gevolg te geven aan deze adviesvragen zijn de bevoegde leden van de vier adviesorganen bijeengekomen op 8 januari 2018, in aanwezigheid van de dames DUMORTIER en LOUIS en van de heren VAN BOL en VERCRUYSSSE van de fod Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu, die de dossiers ter zake hebben toegelicht, en op 9 februari 2018. De leden van de vier adviesorganen hebben de wens te kennen gegeven om een gemeenschappelijk advies voor te bereiden.

¹ Dit advies werd gezamenlijk voorbereid door de FRDO, de CRB en de RvV.

² Koninklijk besluit van 13 december 2017 houdende oprichting van de bijzondere raadgevende commissie " Verbruik " binnen de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en tot opheffing van de Commissie voor Milieu-etikettering en Milieureclame (B.S. van 28 december 2017).

2. Advies

2.1. Inleidende opmerking

[1] De adviesorganen nemen akte van het feit dat ze, overeenkomstig artikel 19, §1, eerste lid van de wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers (hieronder de “wet productnormen” genoemd), worden geraadpleegd over de voorliggende ontwerpen van koninklijke besluiten.

2.2. Advies over het ontwerp van kb betreffende het federaal reductieplan van biociden in het kader van duurzame ontwikkeling

2.2.1. Raadpleging van de adviesorganen

[2] De adviesorganen wijzen erop dat het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit geen melding maakt van een raadpleging van de belanghebbende partijen over de voorbereiding, de tenuitvoerlegging en de herziening van het federaal reductieplan van biociden. Het verwijst in zijn artikel 4 enkel naar artikel 8 bis, §1, eerste lid van de wet productnormen³, dat geen raadpleging van de belanghebbende partijen voorschrijft.

[3] De adviesorganen vragen met aandrang dat het ontwerp van koninklijk besluit de raadpleging van de belanghebbende partijen voorschrijft, en wel in alle stadia van het proces zoals ook het geval is in het ontwerp van kb betreffende het federaal reductieplan van gewasbeschermingsmiddelen⁴. Het lijkt hun overigens onontbeerlijk dat de adviesorganen die dit advies in gezamenlijk overleg hebben voorbereid – de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, de Nationale Arbeidsraad, de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling en de bijzondere raadgevende commissie Verbruik – tijdens dit proces langs officiële weg een formele adviesvraag ontvangen. Het is volgens hen immers belangrijk dat een echt debat in aanwezigheid van alle belanghebbende partijen in hun schoot plaatsvindt, en zich voltrekt bovenop de voorafgaande bilaterale raadplegingen tussen de administratie en elke van de belanghebbende partijen.

[4] Volgens dezelfde logica zou artikel 5, 1° van het ter advies voorliggende ontwerp van koninklijk besluit op zodanige wijze moeten worden geformuleerd, dat hieruit naar voren komt dat de beperkingsdoelstellingen worden *voorgesteld* (en niet *bepaald*) door de experts van de dienst biociden van de fod Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu, en dat ze vervolgens in de verschillende adviesorganen worden besproken.

2.2.2. Reikwijdte van het plan betreffende de biociden

[5] Op basis van een vergelijking tussen het ontwerp van koninklijk besluit betreffende het federaal reductieplan van gewasbeschermingsmiddelen en dat betreffende het federaal reductieplan van biociden merken de adviesorganen op dat het laatstgenoemde zeer beperkt is, terwijl het eerstgenoemde ruimer is. De adviesorganen stellen zich vragen bij dit verschil in reikwijdte tussen deze twee plannen en willen graag de eventuele redenen van dit verschil vernemen. De adviesorganen verzoeken de ter zake bevoegde minister meer bepaald om erop toe te zien dat bijzondere aandacht wordt verleend aan de kwetsbare groepen.

³ Dat lid luidt als volgt: “De Koning stelt bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad een risicoreductieprogramma vast dat om de twee en een half jaar geactualiseerd wordt, ter vermindering van het gebruik en het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en biociden, waaraan mens en leefmilieu kunnen worden blootgesteld”.

⁴ Advies over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende het programma 2018-2022 van het federale reductieplan voor gewasbeschermingsmiddelen, 2017a04.

2.2.3. Gepubliceerde informatie betreffende de biociden

- [6] De adviesorganen vragen dat artikel 5, 5° van het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit wordt geherformuleerd, door de vermelding toe te voegen van *evenwichtige*⁵ algemene informatie aan de betrokken groepen, of ze nu bestaan uit professionals of afkomstig zijn uit het grote publiek, naar het voorbeeld van hetgeen wordt vermeld in het koninklijk besluit betreffende het reductieplan van gewasbeschermingsmiddelen. Ze dringen er tevens op aan dat het reductieplan van biociden preciseerd welke informatie over die producten zal moeten worden gepubliceerd ter attentie van die doelgroepen.
- [7] Voorts zijn de adviesorganen van oordeel dat het louter publiceren van deze informatie op de website van de fod Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu niet volstaat met het oog op, meer bepaald, de doelstelling tot informatieverstrekking aan het grote publiek. De overheden zouden, aanvullend bij deze actie, op nuttige wijze inspiratie kunnen putten uit de bepalingen die werden ingevoerd voor de informatie over de gewasbeschermingsmiddelen, en er daarbij op toezien dat die laatste daadwerkelijk worden toegepast in de verkooppunten.
- [8] In dit verband vestigen de adviesorganen de aandacht van de overheden op het belang om duidelijke en volledige voorlichtingscampagnes te voeren, opdat het publiek dat mogelijk van die producten gebruik zal maken, dat ook op een correcte en gepaste manier doet. Heel bijzondere aandacht moet ook uitgaan naar reclame die aanzet tot de aankoop van biociden, waarvoor het van fundamenteel belang is dat ze correcte informatie verstrekt en in geen geval aanspoort tot een ongepast gebruik ervan. De adviesorganen zijn van oordeel dat moet worden toegezien op een striktere toepassing van de bestaande regels en pleiten ervoor dat voorlichtingscampagnes worden georganiseerd om het belang van een goed gebruik van de producten, enerzijds, en van de kwaliteit van de reclame voor die producten, anderzijds, te beklemtonen.

2.2.4. Bescherming van de werknemers

- [9] In tegenstelling met dat betreffende het reductieplan van gewasbeschermingsmiddelen wijst het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit in zijn artikel 6 niet de minister van Werk aan als een van de ministers die worden belast met de uitvoering ervan. De adviesorganen dringen erop aan dat de minister van Werk daarin wordt vermeld, gelet op het belang dat in dit dossier moet worden gehecht aan de bescherming van de werknemers.
- [10] Het is des te belangrijker de minister van Werk hierin te betrekken daar de fod Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg over gegevens beschikt⁶ die volgens de adviesorganen zouden kunnen worden gebruikt voor de ontwikkeling en implementatie van een of meer indicator(en) van het toezicht van de evolutie van het op de markt aanbieden van biociden en/of het mogelijk maken van het prioritair maken van acties, zoals wordt vermeld in artikel 5, 2°. Deze gegevens zouden aldus de gegevens van de dienst biociden, waarvan sprake in hetzelfde artikel, kunnen aanvullen.

⁵ Professor Delphine Misonne, vicevoorzitster van de werkgroep productnormen van de raad, vindt het gebruik van die term niet correct en is van oordeel dat het beter zou zijn om in de plaats daarvan de term 'adequaaf' te gebruiken, overeenkomstig de geldende Europese regelgeving.

⁶ Bijvoorbeeld die welke worden verzameld tijdens het toezicht op het welzijn op het werk.

2.2.5. Voorzorgsbeginsel

- [11] De adviesorganen nemen akte van artikel 1 van het voorliggende koninklijk besluit, waarin het voorzorgsbeginsel als basis wordt genomen voor het federaal reductieplan van biociden. Ze achten het belangrijk dat dit beginsel door de verschillende betrokken bevoegdheidsniveaus wordt toegepast, en dat ze daarbij toezien op de samenhang tussen de ten uitvoer gelegde benaderingen. Ze verwijzen ook naar de samenvatting van de mededeling van de Europese Commissie van 2 februari 2000 over het voorzorgsbeginsel⁷, die stipuleert dat het voorzorgsbeginsel moet bezien worden binnen een gestructureerde aanpak van de risicoanalyse (punt 4) en dat de maatregelen op grond van het voorzorgsbeginsel aan bepaalde vereisten moeten voldoen (punt 6).

2.2.6. Evolutie van de risico's

- [12] Aansluitend bij het vorige punt drukken de adviesorganen de wens uit dat een gedetailleerde beschrijving wordt opgesteld van de risico's die verbonden zijn aan deze producten, want de beschikbare gegevens zijn te sterk geaggregeerd om de evolutie van de risico's te kunnen opvolgen en hieruit de gepaste conclusies te trekken. Het is voorts van belang over recente cijfers te beschikken om de laatste ontwikkelingen ter zake op te volgen.
- [13] De opvolging van de evolutie van de risico's houdt rechtstreeks verband met de kennis van de op de markt toegelaten producten. De adviesorganen vragen bijgevolg dat de kwaliteit van de actualisering van de databank wordt verbeterd en dat de aanvangsdatum van de toelating van het op de markt aanbieden van een product wordt toegevoegd in het bestand op de website van de FOD, teneinde de producten die recentelijk een toelating hebben verkregen gemakkelijk te kunnen identificeren.

2.2.7. Terminologische opmerking

- [14] In artikel 5, 1°, van het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit zouden de woorden "inzake duurzaam gebruik" moeten worden vervangen door de woorden "inzake gebruik in het kader van duurzame ontwikkeling".

2.3. Advies over het ontwerp van kb betreffende het federaal reductieplan van biociden voor de periode 2018-2022

- [15] De adviesorganen merken op dat het ontwerpplan geen enkele maatregel bevat betreffende de kwetsbare groepen en drukken de wens uit dat deze leemte wordt opgevuld.
- [16] De adviesorganen zijn van oordeel dat, aangezien het plan pas in de loop van het jaar 2018 zal worden gepubliceerd, de volledige inachtneming van de in doelstelling 1.1 voorgeschreven verplichting tot registratie niet zal kunnen worden gewaarborgd. Ze zijn bijgevolg van oordeel dat de maatregel inzake de inachtneming van de verplichting ten laatste op 1 januari 2020 volledig zou moeten worden nagekomen.
- [17] Aangaande doelstelling 2.1 van het plan drukken de adviesorganen de wens uit dat het begrip "borderline-producten" nader wordt verduidelijkt, teneinde te preciseren wat men d.m.v. deze term wil identificeren.

⁷ COM/2000/0001 final, kan worden geraadpleegd via:
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52000DC0001&from=EN>

2.4. Advies over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende het op de markt aanbieden en het gebruiken van biociden

2.4.1. Informatie over een eventuele microbiële resistentie (artikel 10, §1, 5°)

[18] Volgens de adviesorganen is artikel 10, §1, 5°, van het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit (dat enkel verwijst naar “informatie”) te vaag en zou het moeten worden verwoord als volgt: *“wetenschappelijke literatuurgegevens, een melding van het antigifcentrum of een aanwijzing van een andere lidstaat die een geobjectiverde microbiële resistentie aantonen”*.

2.4.2. Schorsing van registratie (artikel 13)

[19] De adviesorganen zijn van oordeel dat de procedure die ten grondslag ligt aan de schorsing van registratie van een biocide onduidelijk is en wensen verduidelijking te krijgen over de criteria die de kwaliteit waarborgen van de wetenschappelijke studies die aan de basis liggen van de schorsing en over de interne procedure die tot een schorsing leidt.

2.4.3. Administratieve vereenvoudiging

[20] Aangaande de registratie van de gebruikers (cf. art. 41, §1) houden de adviesorganen eraan hun beschouwingen inzake administratieve vereenvoudiging, die ze naar voren brachten in een voorgaand advies⁸, te herhalen, nl. dat *“de Raden vaststellen dat de rapporteringsplicht voor de gebruikers van de biociden van het gesloten circuit zal wegvallen, maar dat gebruikers verplicht zullen blijven zich te registreren en het gebruik van biociden te bevestigen. Hoewel de afschaffing van de rapporteringsplicht voor de gebruikers een stap in de goede richting is met het oog op een vermindering van de administratieve lasten voor ondernemingen en een efficiëntere monitoring van de Belgische markt voor biociden door de overheid, wijzen de Raden er op dat [...dit] nog steeds een dubbele rapportering impliceert: de geregistreerde verkopers bezorgen de administratie immers een lijst met de geregistreerde gebruikers die bij hen producten uit het gesloten circuit hebben gekocht, terwijl diezelfde geregistreerde gebruikers hun statuut als gebruiker en de door hun gebruikte biociden eveneens zelf aan de administratie kenbaar maken. De Raden nodigen de beleidsverantwoordelijken daarom uit om te onderzoeken of een verdere vereenvoudiging, waarbij de rapportering m.b.t. de geregistreerde gebruikers en de aan hen verkochte biociden enkel door de geregistreerde verkopers gebeurt, mogelijk en opportuun zou zijn, rekening houdend met de voor- en nadelen ervan. Met het oog op een zo groot mogelijke administratieve vereenvoudiging waar geen fundamentele vermindering van het niveau van bescherming tegenover staat, vragen de Raden om te onderzoeken of het mogelijk is om de betaling van de jaarlijkse bijdrage, bedoeld in artikel 16, tweede lid van het koninklijk besluit van 8 mei 2014, te koppelen aan de hierboven beschreven jaarlijkse registratieplicht in één systeem. Beide verplichtingen gelden immers ten opzichte van dezelfde overheidsdienst.”*

Wat voorts de producten betreft die uitsluitend bestemd zijn voor de export, herhalen de adviesorganen hier ook hun vraag die ze in het bovenvermelde advies⁹ hadden geformuleerd, nl. om de mogelijkheid te onderzoeken de registratieplicht te schrappen voor producten die uitsluitend bestemd zijn voor de export, aangezien deze producten niet op de Belgische markt verschijnen en hun registratie dus niet bijdraagt aan een beter zicht op de Europese markt voor biociden.

⁸ Advies over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 8 mei 2014 betreffende het op de markt aanbieden en gebruik van biociden, 2017a03 (meer bepaald onder punt 2 “rapportering door de gebruikers”).

⁹ Advies 2017a03, § [12].

2.4.4. Opmerking over de tekst

[21] De adviesorganen wijzen erop dat artikel 41, §1, van het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit ten onrechte een verwijzing naar artikel 45 bevat: de verwijzing moet betrekking hebben op artikel 5 (registratievoorwaarden).

2.5. Advies over het ontwerp van kb betreffende het federaal reductieplan van gewasbeschermingsmiddelen, met inbegrip van hun gebruik in het kader van duurzame ontwikkeling

2.5.1. Terminologische opmerking

[22] De adviesraden stellen voor in artikel 4, §4, 4°, van het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit de woorden "*van landbouworganisaties*" te vervangen door de woorden "*van beroepsorganisaties voor de landbouw*".

Bijlage 1. Stemgerechtigde leden van de Algemene Vergadering die hebben deelgenomen aan de stemming over dit advies

- De voorzitter en 2 van de 3 ondervoorzitters:
M. Aelvoet, M. Bienstman en O. Van der Maren
- De 3 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming:
O. Beys, C. Tellier en S. Luyten
- 2 van de 3 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voorontwikkelingssamenwerking:
V. Rigot en B. Gloire
- 4 van de 6 vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties:
N. Polat, F. Sana, T. Vael en S. Storme
- 3 van de 6 vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties:
P. Vanden Abeele, V. Biebel en D. Schoonhoven
- 1 van de 2 vertegenwoordigers van de jeugdorganisaties
C. Cauwe

Totaal: 16 van de 24 stemgerechtigde leden

Bijlage 2. Vergaderingen voor de voorbereiding van dit advies

De werkgroep “Productnormen” van de FRDO heeft op 19 januari en 9 februari 2018 vergaderd met de leden van de CRB en van de RvV om dit advies voor te bereiden.

Bijlage 3. Personen die meewerkten aan de voorbereiding van dit advies.

Leden en hun vertegenwoordigers

- Dhr. Steve BRAEM (AB-REOC)
- Mevr. Yu-Ting CHEN (DETIK)
- Dhr. Michael DE GOLS (Unisoc)
- Mevr. Ilse GEYSKENS (Boerenbond)
- Dhr. Kevin HEYLEN (Phytofar)
- Dhr. Bruno MELCKMANS (FGTB)
- Mevr. Aurélie NOIRET (FWA)
- Dhr. Kris VAN EYCK (ACV)
- Mevr. Françoise VAN TIGGELEN (Essencia)
- Mevr. Valérie XHONNEUX (IEW)

Uitgenodigde experts

- Mevr. Kathelyne DUMORTIER (FOD VVVL)
- Dhr. Vincent VAN BOL (FOD VVVL)
- Dhr. Brecht VERCRUYSSSE (FOD VVVL)

Secretariaat

- Dhr. Kris DEGROOTE (CRB)
- Dhr. Alexis DALL'ASTA (FRDO)
- Mevr. Céline Mouffe (CRB)
- Dhr. Maarten YZEWYN (CRB)